

Aktualno	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	številka 3/2004	str. 3

Realna rast **bruto domačega proizvoda** se je v **zadnjem četrletju 2003** nekoliko okrepila in znašala 2.5% na medletni ravni. Podobno kot v prvih treh četrletjih je rast ob relativno visokem negativnem prispevku menjave s tujino (1.7 odstotne točke) še naprej izhajala iz domače potrošnje. V tem se je okrepljena realna rast zasebne potrošnje iz drugega in tretjega četrletja še pospešila in znašala 3.6% na medletni ravni. Rast državne potrošnje se je skozi leto zmanjševala in se v zadnjem četrletju na medletni ravni znižala na 1.8%, rast bruto investicij v osnovna sredstva pa se je vse leto ohranjala na relativno visoki ravni in v zadnjem četrletju na medletni ravni dosegla 5.5%. Prispevek sprememb zaloga h gospodarski rasti je bil ponovno pozitiven, vendar manjši kot v tretjem četrletju. V skladu z oživljanjem gospodarske rasti v državah EU proti koncu leta se je izvoz na te trge krepil, izvoz in Rusijo pa je ohranil visoko rast. Tako je bila v zadnjem četrletju dosežena najvišja realna rast izvoza v letu 2003, in sicer 4.5%. Ob okrepljeni rasti zasebne potrošnje in izvoza pa se je povečala tudi realna rast uvoza, ki je dosegla 7% na medletni ravni.

V zadnjem četrletju se je medletna realna rast **dodane vrednosti** še nekoliko okrepila. Realna rast storitvenih dejavnosti (2.9% medletno) je bila le še nekoliko višja od rasti osnovnih dejavnosti (2.7% medletno), potem ko je v prvih treh četrletjih slednjo močno presegala. K hitrejši rasti osnovnih dejavnosti v zadnjem četrletju je največ prispevala okrepitev rasti dodane vrednosti v predelovalnih dejavnostih (4.8%), ki je bila v prvih treh četrletjih razmeroma šibka.

Skupaj v **letu 2003** je **gospodarska rast** znašala **2.3%** (v letu 2002 2.9%), kar je nekoliko manj od Jesenske napovedi (2.6%) in na spodnji meji ocene, narejene ob objavi podatkov o rasti BDP v tretjem četrletju 2003 (gl. EO 12/03:3). V primerjavi z napovedjo se razlikuje predvsem struktura rasti, saj je prispevek domače potrošnje presegel napovedanega. Zasebna potrošnja je namreč dosegla 3-odstotno rast (v letu 2002 1.1%), nekoliko več, kot smo ocenjevali jeseni (2.5%). To nakazuje, da se je pričakovan novi cikel v potrošnji trajnih dobrin ob razbremenjevanju dohodkov prebivalstva po zadolžitvi v letu 1999 začel že v letu 2003 in bil dodatno spodbujen z zniževanjem obrestnih mer. Okrepila se je tudi investicijska aktivnost, ki je bila s 5.5-odstotno realno rastjo bruto investicij v osnovna sredstva v okviru jesenskih pričakovanih (v letu 2002 1.3%). Rast državne potrošnje je znašala 2.8% (v letu 2002 2.5%) in je v veliki meri izhajala iz rasti zaposlenosti v sektorju država. Ta se je povečala za 2.2% (po nacionalnih računih), medtem ko se je v ostalih sektorjih zmanjšala. Pospešena investicijska aktivnost in pa okrepljena zasebna potrošnja sta povečevali uvoz, ki je porasel bolj, kot smo ocenjevali (za 6.3%, v letu 2002 4.9%). Ob upočasnjeni realni rasti izvoza (3.4%, v letu 2002 6.5%), predvsem zaradi nizke gospodarske rasti v naših najpomembnejših trgovinskih partnericah, je bil prispevek menjave s tujino tako bolj negativen (-1.8 odstotne točke), kot smo pričakovali v jeseni. V letu 2002 je bil ta prispevek pozitiven (0.8 o.t.). Kot že leto poprej se je tudi v letu 2003 zaposlenost (po nacionalnih računih) zmanjšala (za 0.2%), vendar manj kot smo pričakovali jeseni.

Realna rast **dodane vrednosti** v letu 2003 (**2.6%**) je bila nekoliko nižja od rasti v letu 2002 (2.9%), v glavnem zaradi nižje rasti dodane vrednosti v osnovnih dejavnosti. V tem se je dodana vrednost v kmetijstvu, ribištvu in oskrbi z električno energijo, plinom in vodo glede na leto prej zmanjšala. Rast dodane vrednosti predelovalnih dejavnosti je bila upočasnjena predvsem zaradi skromne rasti izvoznega povpraševanja (2.7%, v letu 2002 4.6%), okrepila pa se je rast v rudarstvu in gradbeništvu. Med storitvenimi dejavnostmi je precej višjo rast dodane vrednosti kot leto prej dosegla dejavnost gostinstva, nekoliko manj tudi zdravstva, javne uprave in drugih skupnih in osebnih storitev. Nižje rasti kot v letu 2002 pa so zabeležili predvsem v dejavnosti prometa, skladiščenja in zvez ter v finančnem posredništvu.

Raven podjetniškega optimizma v predelovalnih dejavnostih se je marca izboljšala že tretji mesec zapored. Na podlagi ankete SURS o **poslovnih tendencah v predelovalnih dejavnostih** je **skupni kazalec zaupanja** (sestavljeno iz ravni skupnih naročil, ravni zaloga in pričakovane proizvodnje) v marcu drugič zapored dosegel pozitivno vrednost in se je v primerjavi z februarjem izboljšal za 2.0 odstotne točke. Od povprečne mesečne vrednosti lani je bil višji za 7.6 odstotne točke. Prav tako se je izboljšala desezonirana serija mesečnih vrednosti kazalca in kaže tendenco rasti. Delež anketiranih podjetij, ki pričakujejo izboljšanje poslovne klime, za 3.0 odstotne točke presega delež tistih, ki pričakujejo poslabšanje.

Podjetniška pričakovanja o rasti izvoza ter skupnega povpraševanja za naslednje 3–4 mesece so v marcu oblikovana na občutno višjem nivoju, kot znaša mesečno povprečje preteklega leta, vendar (po skoku v januarju) februarja in marca ne kažejo tendence rasti, kar nakazuje na določeno stopnjo negotovosti, ki je prisotna v pričakovanih poslovnega sektorja. Negotovost se kaže tudi v podatkih o podjetniški klimi v naši najpomembnejši zunanjetrgovinski partnerici, Nemčiji: po podatkih Münchenskega inštituta IFO se je raven podjetniške klime po večmesečnem vzponu v marcu znižala drugič zapored.

Cene življenjskih potrebščin so se marca povišale za 0.6%, kljub temu pa se je nadaljevalo postopno umirjanje dolgoročnejših kazalcev rasti cen, ki se je pričelo že v začetku lanskega leta. Medletna inflacija se je znižala na 3.5% (decembra lani je znašala 4.6%), še naprej pa se znižuje tudi povprečna inflacija, na 4.9% (decembra lani je znašala 5.6%). Rast cen v marcu je bila predvsem posledica sezonskih dejavnikov, med enkratnimi dejavniki pa so k inflaciji največ prispevale višje cene tekočih goriv za prevoz in ogrevanje, medtem ko dolgoročneje umirjanje inflacije pojasnjujemo z restriktivnejšimi usmeritvami makroekonomskih politik, predvsem pa z njihovo boljšo koordinacijo.